

Kamila Chmiel

Akademia Wymiaru Sprawiedliwości

<https://orcid.org/0000-0002-6370-2881>

kamila.chmiel@aws.edu.pl

Charakter prawny uchwały senatu uczelni na przykładzie uczelni Służby Więziennej

The legal nature of the resolution of the university senate on the example of the Prison Service university

Streszczenie

Charakter prawny uchwał senatu uczelni pozostaje zagadnieniem niewyjaśnionym dotąd w literaturze, jak i takim, na które brak jednoznacznej odpowiedzi. Wiąże się to zarówno z odrębnym uregulowaniem funkcjonowania uczelni (w tym jej autonomią), jak i zakresem zadań senatu uczelni, a co za tym idzie zakresem działalności uchwałodawczej senatu. Jeszcze inaczej przedstawia się sytuacja w uczelniach wojskowych i uczelniach służb państwowych. Niniejszy artykuł rozważa o charakterze uchwały senatu na przykładzie uczelni Służby Więziennej (jednej z istniejących w Polsce uczelni służb państwowych). Podjęto próbę ustalenia charakteru prawnego uchwał senatu uczelni, mając na względzie kompetencje senatu uczelni wskazane w ustawie prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, a także porównując charakter prawny uchwał senatu uczelni do uchwał rady gminy oraz w pewnym zakresie – z uwagi na *stricte* cywilistyczne zagadnienie skutków braku zgody na dokonanie czynności prawnej – do uchwał wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Słowa kluczowe: uchwała senatu uczelni, uchwała rady gminy, uchwała wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, decyzja administracyjna, zgoda na dokonanie czynności prawnej

Summary

The legal nature of university senate resolutions remains an issue that has not yet been clarified in the literature, and one that lacks a clear answer. This is related to both the separate regulations governing university operations (including their autonomy) and the scope of the university senate's responsibilities, and consequently, the scope of the senate's legislative activity. The situation is even different in military universities and public service universities. This article examines the nature of senate resolutions using the example of the Prison Service University (one of the public service universities in Poland). An attempt is made to determine the legal nature of university senate resolutions, taking into account the powers of the university senate specified in the Law on Higher Education and Science, and also comparing the legal nature of university senate resolutions to resolutions of municipal councils and, to some extent—due to the strictly civil law issue of the consequences of a lack of consent to a legal act—to resolutions of shareholders of a limited liability company.

Keywords: resolution of the university senate, resolution of the municipal council, resolution of the shareholders of a limited liability company, administrative decision, consent to perform a legal act

Wprowadzenie

Charakter prawny uchwał senatu uczelni pozostaje zagadnieniem niewyjaśnionym dotąd w literaturze, jak i takim, na które brak jednoznacznej odpowiedzi. Wiąże się to zarówno z odrębnym uregulowaniem funkcjonowania uczelni (w tym jej autonomią), jak i zakresem zadań senatu uczelni, a co za tym idzie zakresem działalności uchwałodawczej senatu. Jeszcze inaczej przedstawia się sytuacja w uczelniach wojskowych i uczelniach służb państwowych. Niniejszy artykuł rozważa o charakterze uchwały senatu na przykładzie uczelni Służby Więziennej (jednej z istniejących w Polsce uczelni służb państwowych). Podjęto próbę ustalenia charakteru prawnego uchwał senatu uczelni, mając na względzie kompetencje senatu uczelni wskazane w ustawie prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, a także porównując charakter prawny uchwał senatu uczelni do uchwał rady gminy oraz w pewnym zakresie – z uwagi na *stricte* cywilistyczne zagadnienie skutków braku zgody na dokonanie czynności

prawnej – do uchwał wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Już na początku analizy pojawiło się pytanie, czy każda uchwała senatu będzie miała jednakowy charakter prawny, biorąc pod uwagę różnorodność zadań senatu, które obejmują tak stanowienie wewnętrznych aktów prawnych, wydawanie rekomendacji i opinii, decyzje w sprawach nadawania stopni naukowych i inne.

Końcowo należy wskazać, że niniejsze rozważania nie mają jedynie teoretycznego charakteru, a cechuje je również walor praktyczny. Określenie charakteru prawnego danej uchwały senatu uczelni będzie bowiem implikowało skutki podjęcia lub niepodjęcia uchwały, przesłanki ważności uchwały, a także sam sposób przyjęcia uchwały.

Uchwała senatu uczelni jako akt organu uczelni

Zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce¹ senat jest jedynym z obligatoryjnych organów uczelni – obok rektora (zarówno w uczelni publicznej, jak i niepublicznej) oraz rady uczelni (w uczelni publicznej, niebędącej uczelnią wojskową lub uczelnią służb państwowych²). W poprzednim stanie prawnym (pod rządami ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym³) senat w uczelni publicznej mógł być zastąpiony innym organem kolegialnym (art. 60 ust. 2). Obecnie jest to niedopuszczalne. Senat jest organem kolegialnym, w skład którego wchodzi profesorowie i profesorowie uczelni, studenci i doktoranci, nauczyciele akademicki zatrudnieni na stanowiskach innych niż stanowisko profesora lub profesora uczelni i pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi (w publicznej uczelni akademickiej)⁴.

¹ t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 z późn. zm., dalej jako: p.s.w.n.

² Zgodnie z art. 436 p.s.w.n. w uczelni wojskowej oraz w uczelni służb państwowych organami uczelni są rektor i senat. Statut uczelni określa organy uczelni wykonujące zadania rady uczelni. W statutach Wojskowej Akademii Technicznej (WAT) oraz Akademii Wymiaru Sprawiedliwości (AWS) wskazano, że zadania rady uczelni wykonuje senat, przy czym w § 21 statutu WAT, wymieniającym zadania senatu uwzględniono ustawowe zadania rady uczelni, z kolei w statucie AWS oprócz wymieniania tych zadań jako zadań senatu, *expressis verbis* § 27 ust. 3 senat wykonuje zadania rady uczelni

³ t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 572 z późn. zm.

⁴ Nieco odmiennie uregulowano skład senatu dla publicznej uczelni zawodowej, niepublicznej uczelni akademickiej i niepublicznej uczelni zawodowej. Wydaje się to uzasadnione ze względu na odmienną strukturę zatrudnienia w tych uczelniach.

Przewodniczącym senatu jest rektor (art. 31 ust. 1 p.s.w.n.). Zastępstwo rektora jako przewodniczącego senatu uczelni będzie zależało od charakteru jego nieobecności. Jeśli na stanowisku rektora pojawił się wakat, wówczas zastosowanie znajdą przepisy ustawowe, tj. art. 24 ust. 8 p.s.w.n.⁵, który stanowi, że w okresie od dnia stwierdzenia wygaśnięcia mandatu do dnia wyboru albo powołania rektora obowiązki rektora pełni osoba wskazana w statucie uczelni, a w przypadku braku wskazania takiej osoby najstarszy członek senatu posiadający co najmniej stopień doktora. W razie czasowej tylko nieobecności rektora (np. spowodowanej urlopem czy zwolnieniem lekarskim) jako przewodniczącego senatu zastępuje go osoba wskazana w statucie lub regulaminie senatu.

Senat jako organ kolegialny podejmuje uchwały w sprawach wskazanych w art. 28 ust. 1 p.s.w.n. oraz w innych przepisach ustawy, a także w sprawach określonych w statucie uczelni (art. 28 ust. 1 pkt 16 p.s.w.n.). W art. 28 ust. 1 p.s.w.n. wymieniono zadania o charakterze ogólnym, określające podstawowe kompetencje senatu⁶. Zgodnie z art. 28 ust. 1 p.s.w.n. do zadań senatu należą: uchwalanie statutu, regulaminu studiów, strategii uczelni, zatwierdzanie sprawozdania z realizacji strategii, powoływanie i odwoływanie członków rady uczelni, opiniowanie kandydatów na rektora, przeprowadzanie oceny funkcjonowania uczelni, formułowanie rekomendacji dla rady uczelni i rektora, nadawanie stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki oraz tytułu doktora *honoris causa*, ustalanie warunków, trybu i terminów w sprawach rekrutacji na studia i kształcenie specjalistyczne, a także programów studiów, studiów podyplomowych i kształcenia specjalistycznego, programów kształcenia w szkołach doktorskich, określanie sposobu potwierdzania efektów uczenia się, wskazywanie kandydatów do instytucji przedstawicielskich, wykonywanie zadań związanych z przypisywaniem poziomów PRK oraz włączeniem do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych i innych form kształcenia, a także innych zadań określonych w statucie. Wskazuje się, że wymienione zadania (kompetencje) zostały wymienione enumeratywnie, „ale poprzez ust. 1 pkt 16 mają

⁵ Zob. J. M. Zieliński [w:] *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, red. H. Izdebski, J. M. Zieliński, 2023, art. 31.

⁶ J. Woźnicki [w:] *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, red. I. Degtyarova, M. Dokowicz, M. Hulicka, T. Jędrzejewski, A. Mrozowska, P. Wojciechowski, J. Woźnicki, 2019, art. 28, pkt 1.

charakter otwarty, ponieważ statut może określić jeszcze inne zadania, które będą należały do senatu”⁷.

Ponadto zadania senatu przedstawiono w innych przepisach p.s.w.n. Są to m.in.: możliwość zgłoszenia wniosku o odwołanie rektora (art. 27), wskazywanie studiów niestacjonarnych (art. 63), zatwierdzanie wzoru dyplomu (art. 77), opiniowanie kryteriów oceny okresowej oraz trybu i podmiotu jej dokonującego (art. 128), zatwierdzanie regulaminów akademickiego inkubatora przedsiębiorczości oraz centrum transferu technologii i opiniowanie kandydatów na ich dyrektora (art. 148), wyrażanie zgody na utworzenie spółki celowej (art. 149), uchwalanie regulaminu zarządzania prawami autorskimi, prawami pokrewnymi i prawami własności przemysłowej, zasad komercjalizacji oraz regulaminu korzystania z infrastruktury badawczej (art. 152), wyrażanie zgody na utworzenie spółki kapitałowej lub przystąpienia do niej (art. 159), określanie sposobu postępowania w sprawie nadania stopnia doktora (art. 192), opcjonalnie, kompetencje dotyczące rekrutacji, programu kształcenia i regulaminu w odniesieniu do szkół doktorskich (art. 200 i 201 oraz art. 205 odpowiednio), określanie szczegółowego trybu i zasad dotyczących ustalania wysokości opłaty za postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego oraz zwalniania z tej opłaty, a także sposobu wyznaczania członków komisji habilitacyjnej (art. 221), podejmowanie decyzji w sprawie skrócenia kadencji rady uczelni, na wniosek ministra oraz powoływanie nowej rady (art. 432), opiniowanie zlecenia uczelni przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania albo ministra właściwego do spraw kultury fizycznej wykonania określonego zadania (art. 464). W uczelniach posiadających radę uczelni zadaniami senatu są ponadto wybór przewodniczącego rady uczelni oraz ustalanie wysokości wynagrodzenia członków rady uczelni (art. 22)⁸.

Należy zatem stwierdzić, że uchwały senatu uczelni będą miały różny charakter. Jako pierwszą grupę można wskazać uchwały o charakterze prawotwórczym, tworzące wewnętrznie obowiązujące akty prawne (statut, regulamin studiów, regulamin kształcenia, regulamin szkoły doktorskiej, warunki rekrutacji, programy studiów i inne). Następnie uchwały o charakterze opiniodawczo-rekomendacyjnym (opiniowanie kandydatów na rektora, przeprowadzanie oceny funkcjonowania uczelni,

⁷ J. M. Zieliński [w:] *Prawo o szkolnictwie...*, art. 28, pkt 1.

⁸ J. Woźnicki [w:] *Prawo o szkolnictwie...*, art. 28, pkt. Zob. także: M. Jarentowski, *Nowe regulacje prawa o szkolnictwie wyższym i nauce*, „Przegląd Prawa Publicznego” 2018, nr 11, s. 7-23.

rekomendacji dla rady uczelni i rektora w zakresie wykonywanych przez nich zadań). Wreszcie uchwały o charakterze decyzji administracyjnych (m.in. w sprawie nadawania stopni naukowych). Istnieją również uchwały senatu uczelni o innym charakterze, które zostaną szerzej omówione w dalszych rozważaniach.

Dodatkowo należy mieć na względzie, że w uczelniach, w których nie ma rady uczelni (uczelnie wojskowe, uczelnie służb państwowych) to właśnie senat może wykonywać dodatkowo zadania rady uczelni na mocy postanowień statutu uczelni (art. 436 p.s.w.n.). Zadania rady uczelni dotyczą gospodarki finansowej uczelni.

Wskazuje się, że „przedstawienie zestawienia zadań senatu, po ich uzupełnieniu o wykonywanie innych zadań określonych w statucie, musi obejmować wszystkie czynności należące do kompetencji tego organu, ponieważ może on działać jedynie w granicach kompetencji wskazanych *explicite* w tych aktach”⁹. Podkreśla się, że „wymóg kompletności” łączy się z tym, że zasada domniemania kompetencji ma zastosowanie wobec rektora, nie zaś do senatu. Senat nie może ponadto przejmować kompetencji innych organów uczelni¹⁰.

Uchwała Senatu uczelni a uchwała rady gminy (miasta) – niektóre aspekty w ujęciu prawnoporównawczym

Senat uczelni, jak i rada gminy są organami kolegialnymi, działającymi poprzez podejmowanie uchwał. Ustawodawca wprost wskazuje, że rada gminy jest organem stanowiącym i kontrolnym (art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym¹¹). Ponadto posiada znacznie szerszy zakres właściwości w gminie niż senat uczelni w uczelni, ponieważ zgodnie z art. 18 ust. 1 u.s.g. do właściwości rady gminy należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania gminy, o ile ustawy nie stanowią inaczej. Rada gminy jest zatem organem kompetencji generalnej¹². Dodatkowo Naczelny Sąd Administracyjny podkreślił, że „właściwość rady gminy (...) we wszystkich sprawach pozostających w zakresie działania

⁹ J. Woźnicki [w:] *Prawo o szkolnictwie...*, art. 28, pkt 1.

¹⁰ J. Woźnicki [w:] *Prawo o szkolnictwie...*, art. 28, pkt 1.

¹¹ t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, dalej jako: u.s.g.

¹² J. Czerw [w:] *Ustawa o samorządzie gminnym*, red. P. Chmielnicki, 2022, art. 18, pkt 1.

gminy (art. 18 ust. 1 u.s.g.) należy rozumieć przez pryzmat art. 15 ust. 1 u.s.g., tj. poprzez działalność polegającą na stanowieniu prawa miejscowego i działalność kontrolną, co generalnie nie wyklucza działań niewładczych np. o charakterze intencyjnym, pod jednym wszakże warunkiem. Mianowicie, jeśli pozostaje to w granicach zadań gminy przewidzianych w przepisie prawa.”¹³. Ponadto w art. 18 ust 2 u.s.g. wskazano sprawy należące do wyłącznej właściwości rady gminy.

Inaczej jest w przypadku senatu uczelni, bowiem ustawa p.s.w.n. i statut wskazują kompetencje¹⁴ senatu i tylko te przysługują senatowi. Nie można kompetencji senatu uczelni domniemywać. Co do rady gminy obowiązuje zaś zasada domniemania kompetencji (zasada kompetencji generalnej¹⁵). W przypadku senatu uczelni ustawa p.s.w.n. oraz statut wskazują wyłączne kompetencje senatu, gdyż organem kompetencji generalnej w uczelni jest rektor¹⁶. Zgodnie bowiem z art. 23 ust. 1 p.s.w.n. do zadań rektora należą sprawy dotyczące uczelni, z wyjątkiem spraw zastrzeżonych przez ustawę lub statut do kompetencji innych organów uczelni. Rada gminy i senat uczelni różnią się zatem w tym zakresie. Jeśli przyjrzeć się natomiast zadaniom rady gminy przyznanym jej do wyłącznej kompetencji (art. 18 ust. 2 u.s.g.) oraz zadaniom senatu wskazanym w art. 28 p.s.w.n. dostrzec można pewne podobieństwa.

Po pierwsze obydwa organy uchwalają statuty (odpowiednio: uczelni i gminy). Charakter tych przyjętych w drodze uchwały statutów jest jednak dalece odmienny. Statut gminy jest bowiem aktem prawa miejscowego, a zatem należy do źródeł prawa powszechnie obowiązujących

¹³ Wyrok NSA z 7.12.2009 r., I OSK 716/09, LEX nr 582492.

¹⁴ Art. 28 p.s.w.n. *expressis verbis* wskazuje „zadania” senatu. Natomiast statuty poszczególnych uczelni zazwyczaj wymieniają zadania senatu, ale odrębnie wskazują także na uprawnienia senatu, np. § 21 ust. 2 statutu WAT stanowi „Senat ma prawo zwracać się o informacje lub wyjaśnienia do innych organów Akademii i do wszystkich członków wspólnoty Akademii, którzy są zobowiązani do udzielania wyczerpujących odpowiedzi”. Natomiast w odniesieniu do uchwał rady gminy por. Wyrok NSA w Krakowie z 6.05.1998 r., I SA/Kr 1409/97, LEX nr 33809; M. Augustyniak, T. Moll [w:] *Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz*, red. B. Dolnicki, 2021, art. 18 pkt 29, gdzie wskazano różnice między zadaniem a kompetencją rady gminy, stwierdzając, że kompetencja to określone zadanie (sprawa) z zakresu administracji publicznej oraz prawna forma realizacji tego zadania, np. uchwała, zarządzenie lub decyzja.

¹⁵ Podobnie zasada kompetencji generalnej obowiązuje przykładowo: w stosunku do sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez sądy powszechne we wszystkich sprawach, z wyjątkiem spraw ustawowo zastrzeżonych dla właściwości innych sądów (art. 177 Konstytucji RP), do Rady Ministrów należą sprawy polityki państwa nie zastrzeżone dla innych organów państwowych i samorządu terytorialnego (art. 146 Konstytucji RP).

¹⁶ Por. M. Jarentowski, *Nowe regulacje* ..., s. 7-23. Autor wskazuje, że uczelnie będą korzystać z uregulowań zawartych w art. 34 ust. 1 pkt 5-7 p.s.w.n., tj. cedować część uprawnień rektora na inne podmioty (organy uczelni nieobligatoryjne zgodnie z p.s.w.n., a wskazane w statucie uczelni, np. kanclerz, dziekan).

w Polsce (na obszarze działania organu, który go ustanowił)¹⁷. Statut uczelni jest jedynie wewnętrznym aktem normatywnym uczelni, choć – jak słusznie się podkreśla – najważniejszym¹⁸, ponieważ określa zasady organizacji i funkcjonowania uczelni (art. 34 ust. 1 p.s.w.n.). Dodatkowo należy wskazać, że nie zawsze uchwała senatu uczelni będzie wystarczająca do wejścia w życie statutu uczelni, ponieważ w przypadku uczelni wojskowych i uczelni służb państwowych konieczne jest zatwierdzenie statutu przejętego uchwałą senatu uczelni przez ministra nadzorującego uczelnię (art. 441 p.s.w.n.).

Podkreślenia wymaga, że charakter aktu prawa miejscowego będą miały również inne uchwały rady gminy¹⁹, ale nie każda uchwała rady gminy będzie miała taki charakter²⁰. Jako jaskrawy przykład uchwały rady gminy o innym charakterze można podać uchwałę w sprawie wynagrodzenia wójta. Tego rodzaju uchwała nie jest aktem prawa miejscowego, lecz jest aktem ze stosunku pracy pracownika samorządowego, nawiązanego na podstawie wyboru. Sprawy ze stosunku pracy, w tym również dotyczące wynagrodzenia wójta (burmistrza, prezydenta miasta), nie należą do spraw z zakresu administracji publicznej²¹. Z powyższym koresponduje treść art. 43 ust. 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych²², który stanowi, że spory ze stosunku pracy pracowników samorządowych rozpoznają właściwe sądy pracy²³. Jeśli chodzi o podobne zadania senatu uczelni, wskazać należy

¹⁷ M. Haczkowska [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, red. R. Balicki, M. Bartoszewicz, K. Complak, A. Ławniczak, M. Masternak-Kubiak, M. Haczkowska, 2014, art. 94, pkt 1.

¹⁸ J. M. Zieliński [w:] *Prawo o szkolnictwie...*, art. 34, pkt 1.

¹⁹ Np. uchwała w sprawie planu zagospodarowania przestrzennego – art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.) w zw. z art. 18 ust. 2 pkt 5 u.s.g. W niektórych przypadkach charakter prawny uchwał rady gminy nie jest łatwy do ustalenia, np. jeśli chodzi o charakter prawny uchwał rady gminy w przedmiocie ustalenia sieci oraz planów sieci publicznych szkół podstawowych oraz przedszkoli zob. J. Mrożek, *Charakter prawny uchwał w przedmiocie ustalenia sieci (planów sieci) publicznych przedszkoli, szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych podejmowanych na podstawie art. 32 ust. 1 oraz art. 39 ust. 5 i 7 ustawy – Prawo oświatowe*, „Samorząd Terytorialny” 2022, nr 1-2, s. 82-93. Autor wskazuje, że „jedynie uchwały tworzące sieci publicznych szkół podstawowych stanowią akty prawa miejscowego. W pozostałych wypadkach omawiane akty należy kwalifikować wyłącznie jako inne akty prawne podlegające ogłoszeniu na mocy przepisu szczególnego”.

²⁰ Rada gminy stanowi akty prawa miejscowego na podstawie upoważnienia ustawowego (art. 40 ust. 1. w zw. z art. 41 ust. 1 u.s.g.). To właśnie rada gminy jest organem właściwym na mocy przepisów u.s.g. do stanowienia aktów prawa miejscowego, chyba że zachodzi przypadek niecierpiący zwłoki wydania przepisów porządkowych – wówczas w drodze zarządzenia może wydać je wójt (art. 41 ust. 2 u.s.g.). Sama ustawa o samorządzie gminnym jest podstawą do stanowienia aktów prawa miejscowego w zakresie wskazanym w art. 40 ust. 2 u.s.g.).

²¹ Postanowienie NSA z 28.09.2018 r., II OSK 1991/18, LEX nr 2552828.

²² t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1135.

²³ Zob. Wyrok SN z 7.12.2022 r., I PSKP 93/21, OSNP 2023, nr 6, poz. 64.

na szczególną pozycję senatu uczelni Służby Więziennej (Akademii Wymiaru Sprawiedliwości), który zgodnie z art. 66a ust. 6 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej²⁴ rozstrzyga sprawy ze stosunku służbowego Rektora-Komendanta (jak wskazuje przepis: w szczególności określone w art. 88, art. 98 i art. 192 ustawy o SW²⁵) w formie pisemnej²⁶. Zgodnie z art. 217 ust. 2 ustawy o SW przez sprawy ze stosunku służbowego należy rozumieć: nawiązanie stosunku służbowego, powoływanie oraz mianowanie funkcjonariuszy na stanowiska służbowe, przenoszenie, odwoływanie i zwalnianie ze stanowisk służbowych, nadawanie stopni Służby Więziennej, zawieszanie w czynnościach służbowych, zwalnianie ze służby, stwierdzanie wygaśnięcia stosunku służbowego, ustalanie uposażenia, przyznawanie świadczeń pieniężnych oraz inne konieczne czynności związane z powstaniem, zmianą, ustaniem stosunku służbowego oraz realizacją wynikających z treści tego stosunku służbowego uprawnień i obowiązków funkcjonariuszy. Wskazanie przez ustawodawcę formy pisemnej dla rozstrzygnięć tego rodzaju spraw może wydawać się *superfluum*, biorąc pod uwagę, że senat rozstrzyga sprawę w formie uchwał. Źródła takiego sformułowania przepisu art. 66a ust. 6 ustawy o SW (wskazania „formy pisemnej”) należy się dopatrywać w art. 217 ust. 1 ustawy o SW, który stanowi, że sprawy ze stosunku służbowego rozstrzyga przełożony w formie pisemnej. Należy jednak mieć także na względzie, że w normalnych warunkach uchwałę podpisuje jedynie przewodniczący senatu²⁷. Pojawia się zatem pytanie, czy wobec brzmienia art. 66a ust. 6 ustawy o SW pod uchwałą powinni się podpisać wszyscy członkowie senatu, biorący udział w głosowaniu²⁸. Bez wątpienia natomiast obowiązek podpisania uchwały przez wszystkich głosujących nad nią senatorów będzie dotyczył tych uchwał w sprawach służbowych Rektora-Komendanta, które mają charakter decyzji administracyjnej²⁹. Podsumowując, zarówno rada gminy, jak i senat uczelni podejmuje uchwały

²⁴ t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1869 z późn. zm., dalej jako: ustawa o SW.

²⁵ Chodzi kolejno o: wydanie opinii służbowej, zwolnienia ze służby albo stwierdzenia wygaśnięcia stosunku służbowego, decyzje w sprawach realizacji uprawnień funkcjonariusza. Wskazane sprawy dotyczą Rektora-Komendanta, będącego funkcjonariuszem SW.

²⁶ Zadanie wskazane w § 29 ust. pkt 23 statutu AWS.

²⁷ W sprawach dotyczących oceny pracy rektora przewodniczenie obradom obejmuje prorektor ds. dydaktycznych, a w razie jego nieobecności – wyznaczony przez niego prorektor go zastępujący (§ 30 ust. 4 statutu AWS).

²⁸ Por. R. Borek-Buchajczuk [w:] *Służba więzienna. Komentarz*, red. M. Mazuryk, M. Zoń, 2013, art. 217.

²⁹ Zgodnie z art. 218 ust. 1 ustawy o SW są to sprawy dotyczące: zwolnienia ze służby, przeniesienia z urzędu do pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej, przeniesienia na niższe stanowisko służbowe, zawieszenia w czynnościach służbowych.

w spawach dotyczących stosunku zatrudnienia (stosunku służbowego) organu wykonawczego – gminy (wójta) i uczelni (rektora).

Senat uczelni wykonujący zadania rady uczelni ma podobne kompetencje do rady gminy w zakresie gospodarki finansowej (budżetowej). W uczelni, w której senat posiada kompetencje rady uczelni zatwierdza (lub co najmniej opiniuje³⁰) on plan rzeczowo-finansowy uczelni na dany rok, a także wszelkie zmiany w tym planie, zatwierdza również sprawozdanie z wykonania planu rzeczowo-finansowego oraz sprawozdanie finansowe (art. 18 ust. 2 pkt 1-3 p.s.w.n.). Z kolei rada gminy uchwała budżet gminy, rozpatruje sprawozdania z wykonania budżetu oraz podejmuje uchwały w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium z tego tytułu (art. 18 ust. 2 pkt 4 u.s.g.). W tym zakresie zarówno senat uczelni, jak i rada gminy podejmują uchwały o charakterze planistycznym (plan dochodów i wydatków), ale jednocześnie zobowiązującym organy (uczelni, gminy) do prowadzenia gospodarki finansowej zgodnie z tym planem (budżetem).

Odmienne natomiast rada gminy nie przyjmuje – tak jak senat uczelni – uchwał o charakterze decyzji administracyjnych. Zgodnie z art. 39 ust. 1 u.s.g. decyzje w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej wydaje wójt, o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej³¹.

Uchwała senatu uczelni o charakterze decyzji administracyjnej

Uchwała senatu uczelni w pewnych przypadkach poza wątpliwością przyjmie charakter decyzji administracyjnej. Na taki charakter uchwały wskazano *expressis verbis* w art. 178 ust. 1 pkt 1 p.s.w.n., który stanowi, że stopień naukowy albo stopień w zakresie sztuki nadaje, w drodze decyzji administracyjnej w uczelni – senat lub inny organ uczelni, któremu na mocy art. 28 ust. 4 p.s.w.n. przekazano to uprawnienie w statucie. Jeśli to senat w danej uczelni nadaje stopnie naukowe lub stopnie w zakres

³⁰ Art. 18 ust. 2 pkt 1 p.s.w.n.

³¹ Zgodnie z art. 39 ust. 4 u.s.g. do załatwiania indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej rada gminy może upoważnić również organ wykonawczy jednostki pomocniczej oraz organy jednostek i podmiotów, o których mowa w art. 9 ust. 1 u.s.g. Zob. A. Szewc [w:] *Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz*, red. G. Jyż, Z. Pławewski, A. Szewc, 2012, art. 39, pkt 3-5.

sztuki (wobec braku wskazania w statucie innego organu) w głosowaniu nad taką uchwałą biorą udział jedynie senatorowie będący profesorami lub profesorami uczelni (art. 31 ust. 4 p.s.w.n.). Wskazuje się, że takie ograniczenie ma na celu zapewnienie, że nad uchwałą będą głosowały jedynie osoby posiadające niezbędne do tego kompetencje³². Pod taką uchwałą podpisują się wszyscy senatorowie biorący udział w głosowaniu – ze względu na to, że uchwała przyjmuje charakter decyzji administracyjnej.

Nie jest już natomiast jednoznaczne – nie wynika wprost z przepisów – czy nadanie tytułu doktora *honoris causa* powinno nastąpić w drodze decyzji administracyjnej. Wskazać trzeba, że taka uchwała nie nadaje stopnia naukowego ani stopnia w zakresie sztuki. Jest to jedynie – lub aż – tytuł przyznawany w ramach uznania czyjegoś dorobku naukowego czy też całokształtu jego działalności (wybitnego wkładu w rozwój nauki). W braku wskazania na charakter decyzji administracyjnej w tym przedmiocie, należy stwierdzić, że uchwała senatu przyznająca tytuł doktora *honoris causa* nie jest decyzją administracyjną, co również potwierdzono praktyką procedowania senatów uczelni³³.

Kolejną kategorią uchwał senatu uczelni o charakterze decyzji administracyjnej są uchwały senatu uczelni Służby Więziennej podejmowane na podstawie art. 66a ust. 6 ustawy o SW (w sprawach ze stosunku służbowego Rektora-Komendanta), jeśli zgodnie z przepisami dotyczącymi spraw, które załatwia się w formie decyzji administracyjnej. Zgodnie z art. 218 ust. 1 ustawy o SW są to sprawy dotyczące: zwolnienia ze służby, przeniesienia z urzędu do pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej, przeniesienia na niższe stanowisko służbowe, zawieszenia w czynnościach służbowych. Dodatkowo senat Uczelni Służby Więziennej jest właściwy w zakresie przyjęcia uchwały o charakterze decyzji administracyjnej dotyczącej przydzielenia Rektorowi-Komendantowi³⁴ będącemu funkcyj-

³² J. Woźnicki [w:] *Prawo o szkolnictwie...*, art. 31, pkt 5.

³³ Zob. np. uchwała nr 366 senatu Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie nadania prof. Dieterowi Vollhardtowi tytułu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Warszawskiego, Monitor UW z 2023 r., poz. 412; Uchwała nr 3460 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 18 grudnia 2024 r. w sprawie nadania tytułu doktora *honoris causa* Uniwersytetu w Białymstoku prof. dr. hab. Piotrowi Józefowi Hofmańskiemu, BR.0211.146.2024.

³⁴ Oraz ewentualnie członkom jego rodziny (art. 170 ust. 2 ustawy o SW), wymienionym w art. 176 ustawy o SW.

riuszem SW lokalu mieszkalnego³⁵, po spełnieniu przez niego przesłanek wskazanych art. 172 ustawy o SW.

Podkreślenia jeszcze raz wymaga, że dotyczy to Rektora-Komendanta będącego funkcjonariuszem Służby Więziennej. Niniejsze przepisy dotyczące rozstrzygania w formie decyzji administracyjnej przez senat uczelni spraw ze stosunku służbowego nie mają zastosowania do Rektora-Komendanta niepozostającego w Służbie Więziennej³⁶.

Uchwała senatu uczelni jako zgoda na dokonanie przez uczelnię czynności prawnej

Statut uczelni może stanowić, że senat wyraża zgodę na dokonanie przez uczelnię określonego rodzaju czynności prawnych, przy czym za- uważać należy, że statut przyznaje takiego rodzaju uprawnienia senatowi w szczególności w uczelniach, w których senat pełni funkcje rady uczelni (to rada uczelni posiada kompetencje do monitorowania gospodarki finansowej uczelni)³⁷. Rozważyć należy, czy brak takiej zgody pociąga za sobą nieważność czynności prawnej uczelni. Zastosowanie będą miały

³⁵ Zgodnie z art. 170 ust. 1 ustawy o SW funkcjonariuszowi w służbie stałej przysługuje prawo do lokalu mieszkalnego w miejscowości, w której stale pełni służbę, lub w miejscowości pobliskiej.

³⁶ Wskazuje na to także wykładnia systemowa, tj. umiejscowienie przepisów art. 217 i 218 w rozdziale ustawy o SW zatytułowanym: rozpatrywanie sporów o roszczenia funkcjonariuszy ze stosunku służbowego. Szerzej o rodzajach wykładni oraz rozumowaniach prawniczych: M. Sopiński, *Rozumowanie prawnicze jako rozumowanie praktyczne w świetle nowej teorii prawa naturalnego Johna M. Finnisa*, „Archiwum Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej” 2020, Nr 1(21), s. 84-98; M. Sopiński, *Ewolucja teorii rozumowania prawniczego Neila MacCormicka*, „Archiwum Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej” 2019, Nr 1(19), s. 63-78.

³⁷ Przykładowo: statut Wojskowej Akademii Technicznej zakłada konieczność wyrażenia przez senat zgody na dokonanie przez Akademię czynności prawnej w zakresie rozporządzenia składnikami aktywów trwałych, w rozumieniu przepisów o rachunkowości oraz dokonanie przez Akademię czynności prawnej w zakresie oddania tych składników do korzystania innemu podmiotowi, na okres dłuższy niż 180 dni w roku kalendarzowym, gdy wartość rynkowa tych składników albo wartość rynkowa przedmiotu czynności prawnych przekracza równowartość kwoty określonej w art. 423 ust. 2 Ustawy p.s.w.n. (§ 21 ust. 1 pkt 57 statutu WAT), a także wyrażanie zgody w zakresie zbycia lub obciążenia mienia powyżej wysokości, stanowiącej równowartość w złotych kwoty określonej w art. 423 ust. 2 Ustawy p.s.w.n., z zastrzeżeniem pkt 57 (§ 21 ust. 1 pkt 56 statutu WAT). Analogiczne postanowienia zawiera statut Akademii Sztuki Wojennej w Warszawie (odpowiednio § 15 ust. 1 pkt 50 i 51). Podobne regulacje statutowe wiązały senat Wyższej Szkoły straży Granicznej. Z kolei statut Akademii Wymiaru Sprawiedliwości wskazuje w § 29 ust. 3 pkt 5, iż do kompetencji senatu należy wyrażanie zgody na przyjęcie darowizny, spadku lub zapisu o wartości większej niż równowartość 100.000,00 EUR. § 15 ust. 2 pkt b i c Akademii Policji w Szczycie stanowi, że do zadań senatu należy wyrażanie zgody na przyjęcie lub odrzucenie spadku, zapisu, darowizny o wartości przekraczającej 500 000 zł (pkt b) oraz zaciągnięcie zobowiązań pieniężnych, w tym kredytów bankowych, o wartości jednostkowej powyżej 2 000 000 zł (pkt c).

stosowne przepisy Kodeksu cywilnego³⁸. Zgodnie z art. 39 § 1 k.c. jeżeli zawierający umowę jako organ osoby prawnej nie ma umocowania albo przekroczy jego zakres, ważność umowy zależy od jej potwierdzenia przez osobę prawną, w której imieniu umowa została zawarta. Czynność prawna dokonana bez wymaganej zgody senatu uczelni (wyrażonej ważną uchwałą podjętą na odpowiedniej podstawie prawnej) dotknięta będzie sankcją bezskuteczności zawieszanej. Zgoda następcza, wyrażona w podjętej później (po zawarciu umowy) uchwale, sprawi, że czynność prawna staje się ważna z chwilą jej (czynności prawnej) dokonania³⁹. Natomiast niepodjęcie ważnej uchwały następczej w wyznaczonym przez drugą stronę czynności prawnej terminie spowoduje nieważność czynności prawnej (art. 39 § 2 k.c.).

Podobna sytuacja, lecz w odniesieniu do uchwały rady powiatu, była przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego (SN)⁴⁰. Podkreślić należy jednak, że uchwała ta, jak i szereg innych o podobnym rozstrzygnięciu⁴¹, podjęta była przed wejściem w życie nowelizacji art. 39 k.c. dokonanej ustawą z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu wprowadzenia uproszczeń dla przedsiębiorców w prawie podatkowym i gospodarczym⁴². W stanie prawnym będącym podstawą rozstrzygnięcia niniejszej uchwały nie było jasne, jakie skutki niesie za sobą dokonanie czynności prawnej przez organ osoby prawnej bez właściwego umocowania. Postulowano wówczas zastosowanie *per analogiam* art. 103 k.c.

W uchwale z 6.12.2012 r. (III CZP 76/12)⁴³ Sąd Najwyższy stwierdził, że „Do umowy darowizny nieruchomości stanowiącej własność powiatu, zawartej bez wymaganej do jej ważności zgody rady powiatu (art. 13 ust. 2a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.), ma zastosowanie

³⁸ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1071), dalej jako: k.c.

³⁹ A. Sylwestrzak [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz aktualizowany*, red. M. Bałwicka-Szczyrba, 2025, art. 103, pkt 6.

⁴⁰ Uchwała SN z 6.12.2012 r., III CZP 76/12, OSNC 2013, nr 6, poz. 72.

⁴¹ Np. Wyrok SN z 15.04.2010 r., II CSK 526/09, LEX nr 602232; Wyrok SN z 22.01.2014 r., III CSK 33/13, LEX nr 1455726; Postanowienie SN z 11.03.2010 r., IV CSK 413/09, LEX nr 677902.a

⁴² Dz. U. z 2018 r., poz. 2244.

⁴³ OSNC 2013, nr 6, poz. 72.

art. 103 k.c.”⁴⁴. Podkreślić należy, że w sprawie będącej przedmiotem niniejszego rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego nie doszło do sytuacji, w której uchwały w zakresie wyrażenie zgody na dokonanie darowizny rada powiatu nie podjęła w ogóle, lecz podjęła uchwałę, powołując się na nieodpowiednią podstawę prawną⁴⁵.

Uchwałę senatu uczelni wyrażającą zgodę na dokonanie przez uczelnię czynności prawnej można również próbować porównać do uchwały wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, podjętej na podstawie art. 228 pkt 4 k.s.h.⁴⁶. Zgodnie z tym przepisem uchwały wspólników spółki wymaga nabycie i zbycie nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości, jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej. W tym przypadku zastosowanie znajdzie przepis szczególny – art. 17 § 1 i 2 k.s.h.⁴⁷. Zgodnie z art. 17 § 1 k.s.h., jeżeli do dokonania czynności prawnej przez spółkę ustawa wymaga uchwały wspólników albo walnego zgromadzenia bądź rady nadzorczej, czynność prawna dokonana bez

⁴⁴ Por. Uchwała SN(7) z 14.09.2007 r., III CZP 31/07, OSNC 2008, nr 2, poz. 14 oraz uchwała składu 7 sędziów SN z dnia 14 września 2007 r., III CZP 31/07, OSNC 2008, nr 2, poz. 14, dotycząca umowy zawartej przez zarząd spółdzielni bez wymaganej do jej ważności uchwały walnego zgromadzenia lub rady nadzorczej, gdzie SN wskazał, że w takiej sytuacji ma zastosowanie w drodze analogii art. 103 § 1 i 2 k.c. W orzecznictwie nie było wówczas pełnej zgody co do możliwości zastosowania art. 103 k.c. *per analogiam* do działania „rzekomego” organu osoby prawnej – uczelni (rektora), powiatu (zarządu powiatu) lub innego. Przyjęcie poglądu zaprzeczającego możliwość zastosowania art. 203 k.c. powodowałoby stwierdzenie, że czynność prawna wymaga bez wymaganej zgody jest bezwzględnie nieważna (tak: wyrok SN z 8.10.2009 r., II CSK 180/09, LEX nr 536071; wyrok SN z 16.12.2004 r., V CK 674/03, LEX nr 194109; wyrok SN z 20.09.2005 r., III PK 83/05, Mon. Praw. 2005/20, s. 972; wyrok SN z 5.12.2008 r., III CZP 124/08, OSNC 2009/11, poz. 146; wyrok SN z 7.04.2009 r., I PK 215/08, MPP 2009/9, s. 487; tak też na gruncie prawa spółdzielczego wyrok SN z 8.10.2004 r., V CK 76/04, OSNC 2005/10, poz. 175).

⁴⁵ Podano przepis art. 12 pkt 8a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, wskazujący na generalne kompetencje powiatu, sprowadzający się do stanowienia zasad dotyczących gospodarowania mieniem powiatu. SN stwierdził „Uchwała podjęta na podstawie tego przepisu stanowi prawo miejscowe, nie zastępuje natomiast indywidualnie wyrażonej zgody na nabycie, zbycie czy obciążenie określonej nieruchomości, gdy zgoda jest przez ustawę wymagana. Wymaganie takie zawiera m.in. ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm. – dalej: „u.g.n.”); zgodnie z art. 13 ust. 2a, darowizny nieruchomości stanowiącej przedmiot własności jednostki samorządu terytorialnego dokonuje jej organ wykonawczy za zgodą rady albo sejmiku. Uchwała podjęta na podstawie tego przepisu nie jest aktem prawa miejscowego, ma charakter indywidualny i powinna się odnosić do konkretnej darowizny, nie obejmując przy tym ustalenia treści konkretnej umowy darowizny, a jedynie wyrażenie zgody na rozporządzenie nieruchomością w ten właśnie sposób.”

⁴⁶ Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 18 z późn. zm.).

⁴⁷ Odnośnie charakteru *lex specialis* art. 17 k.s.h. zob. A. Kidyba [w:] *Komentarz aktualizowany do art. 1-300 Kodeksu spółek handlowych*, red. M. Dumkiewicz, A. Kidyba, 2025, art. 228, pkt 8.

wymaganej uchwały jest nieważna⁴⁸. Natomiast z art. 17 § 2 k.s.h. wynika, że zgoda może być wyrażona również po dokonaniu czynności prawnej. Zgodnie z brzmieniem przepisu z art. 17 § 2 zd. 1 k.s.h. „zgoda może być wyrażona przed złożeniem oświadczenia przez spółkę albo po jego złożeniu, nie później jednak niż w terminie dwóch miesięcy od dnia złożenia oświadczenia przez spółkę.”. Wprowadzono zatem ograniczenie czasowe do wyrażenia zgody następczej (2 miesiące od dnia złożenia oświadczenia przez spółkę). Zgodnie z art. 17 § 2 zd. 2 k.s.h. potwierdzenie wyrażone po złożeniu oświadczenia ma moc wsteczną od chwili dokonania czynności prawnej. W literaturze wskazuje się zatem, że jest to w istocie przypadek sankcji bezskuteczności zawieszanej, ograniczonej jednak czasowo przez samego ustawodawcę⁴⁹. Podnosi się, że „wynikająca z art. 17 § 1 i 2 k.s.h. sankcja bezskuteczności zawieszanej pozwala respektować ustawowe wymagania zgody jednego organu spółki na czynności dokonywane przez inny organ spółki bez uszczerbku zarówno dla chronionych przez te wymagania interesów, jak i dla potrzeby niezwłocznego dokonywania czynności prawnych.”⁵⁰. W orzecznictwie podkreśla się, że „o tym, że chodzi tu o bezskuteczność zawieszoną, przesądza możliwość potwierdzenia czynności dokonanej bez wymaganej uchwały przez późniejsze podjęcie takiej uchwały”⁵¹.

W kontekście uchwały wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wyrażającej ustawową wymaganą zgodę na dokonanie przez spółkę określonego rodzaju czynności prawnej (art. 228 pkt 4 k.s.h.) należy również zwrócić uwagę na obecny w orzecznictwie kierunek, zgodnie z którym zgoda taka (uchwała wspólników) mogłaby być zastąpiona

⁴⁸ Natomiast zgodnie z art. 17 § 3 k.s.h. czynność prawna dokonana bez zgody właściwego organu spółki, wymaganej wyłącznie przez umowę spółki albo statut, jest ważna, jednakże nie wyklucza to odpowiedzialności członków zarządu wobec spółki z tytułu naruszenia umowy spółki albo statutu. Gdyby takie rozwiązanie porównać do uchwały senatu uczelni, trzeba by przyjąć, że brak uchwały senatu wyrażającej zgodę na dokonanie określonej czynności prawnej tylko na podstawie upoważnienia statutowego (tj. zadanie senatu lub rady uczelni inne niż wskazane w ustawie p.s.w.n.) nie pociąga za sobą skutków w postaci bezskuteczności zawieszanej lub nieważności umowy. Por. Postanowienie SN z 17.04.2015 r., I CSK 289/14, LEX nr 1710339.

⁴⁹ M. Dumkiewicz [w:] *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, red. A. Kidyba, M. Dumkiewicz, 2024, art. 17, pkt 2.

⁵⁰ Wyrok SN z 17.04.2009 r., III CSK 304/08, LEX nr 511002.

⁵¹ Postanowienie SN z 27.10.2016 r., V CSK 70/16, LEX nr 2198218. W postanowieniu starano się również rozwiązać wątpliwości co do użytego w art. 17 § 1 k.s.h. sformułowania „nieważność”. Podkreślono, że nie przesądza on o sankcji nieważności bezwzględnej, tj. istniejącej od samego początku i niepodlegającej konwalidacji. Wskazano co następuje: „Użyty w art. 17 § 1 k.s.h. termin „nieważność” odnosi się, analogicznie jak „ważność” w art. 17 k.c. w kontekście określonej tam jej przesłanki, do konsekwencji braku potwierdzenia czynności prawnej w odpowiednim terminie, a nie do – jedynie uwzględnianych przy rozstrzygnięciu o rodzaju sankcji – konsekwencji wadliwości czynności prawnej występujących w chwili dokonania czynności prawnej.”

orzeczeniem sądu w trybie art. 64 k.c. w zw. z art. 1047 k.p.c. Słusznie wskazuje się jednak na niedopuszczalność takiego rozwiązania⁵².

Natomiast jednostronna czynność prawna dokonana przez działającego jako organ osoby prawnej bez umocowania albo z przekroczeniem jego zakresu jest nieważna. Jednakże gdy ten, komu zostało złożone oświadczenie woli w imieniu osoby prawnej, zgodził się na działanie bez umocowania, stosuje się odpowiednio przepisy o zawarciu umowy bez umocowania (art. 39 § 4 k.c.). Dla jednostronnych czynności prawnych zastrzeżono zatem odmienny od bezskuteczności zawieszzonej skutek prawny w zakresie jednostronnych oświadczeń woli złożonych przez organ osoby prawnej bez umocowania albo z jego przekroczeniem. Takie jednostronne czynności prawne są dotknięte sankcją nieważności, chyba że ten, komu zostało złożone oświadczenie woli w imieniu osoby prawnej, zgodził się na działanie bez umocowania (wówczas stosuje się odpowiednio przepisy o zawarciu umowy bez umocowania)⁵³. Skonkludować zatem należy, że przyjęcie przez uczelnię spadku bez wymaganej zgody senatu uczelni (wymóg takiej zgody przewiduje statut AWS w przypadku spadków oznaczonej wartości)⁵⁴, skutkować będzie nieważnością złożonego oświadczenia o przyjęciu spadku. Trudno wyobrazić sobie jednak, aby w tym przypadku ten, komu oświadczenie zostało złożone (sąd albo notariusz) zgodził się na działanie bez umocowania. W razie dojścia do złożenia przez uczelnię oświadczenia o przyjęciu spadku bez zgody wyrażonej uchwałą senatu, oświadczenie to będzie nieważne.

Podsumowanie

Niniejsze rozważania dowiodły, że charakter prawny uchwał senatu uczelni nie jest jednolity. Ponadto, ze względu na przepisy ustawy p.s.w.n. oraz innych ustaw, jeszcze bardziej specyficzna sytuacja dotyczy uchwał

⁵² Zob. szczegółowo na ten temat: K. Olszak, *Niedopuszczalność zastąpienia orzeczeniem sądowym uchwały wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wyrażającej zgodę na zbycie nieruchomości*, „Palestra” 2017, nr 7-8, dostęp online <https://palestra.pl/pl/czasopismo/wydanie/7-8-2017/artukul/niedopuszczalnosc-zastapienia-orzeczeniem-sadowym-uchwaly-wspolnikow-spolki-z-ograniczona-odpowiedzialnoscia-wyrazajacej-zgode-na-zbycie-nieruchomosci> [dostęp: 03.11.2025 r.].

⁵³ F. Czuchwiczki [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz aktualizowany*, red. M. Bałwicka-Szczyrba, A. Sylwestrzak, 2025, art. 39, pkt 3.

⁵⁴ Zgodnie z § 29 ust. 3 pkt 5 statutu AWS do kompetencji senatu należy wyrażanie zgody na przyjęcie darowizny, spadku lub zapisu o wartości większej niż równowartość 100.000,00 EUR.

senatu w uczelniach wojskowych i uczelniach służb państwowych, w tym w szczególności uczelni Służby Więziennej.

Oprócz uchwał o charakterze prawotwórczym w zakresie aktów obowiązujących w uczelni, senat przyjmuje również uchwały o charakterze opiniodawczym i rekomendacyjnym, a także takie, które mają postać decyzji administracyjnej lub zgody na dokonanie czynności prawnej, a niekiedy aktów ze stosunku służbowego. Ponadto w uczelniach, w których senat wykonuje zadania rady uczelni, uchwały senatu zatwierdzają plany rzeczowo-finansowe oraz sprawozdania finansowe, co wyraża istotny wpływ tego organu na gospodarkę finansową uczelni.

Podkreślić należy, że niepodjęcie uchwały o wyrażeniu zgody na dokonanie przez uczelnie określonej czynności prawnej, gdy zgoda taka była wymagana według postanowień statutu, może pociągać za sobą nieważność tej czynności prawnej. Ustalenie zaś, że dana uchwała ma charakter decyzji administracyjnej dla jej ważności wymaga podpisania jej przez wszystkich głosujących nad uchwałą senatorów.

Uchwała senatu uczelni ma swoisty charakter. Można jednak pomocniczo – z braku literatury i orzecznictwa dotyczącej *stricte* uchwał senatu uczelni – porównać ją do uchwał organów innych osób prawnych. Uchwała senatu uczelni wykazuje pewne podobieństwa do uchwał rady gminy (miasta), ale tylko w odniesieniu do niektórych rodzajów uchwał. Tak bowiem uchwały senatu uczelni, jak i uchwały rady gminy dotyczą spraw różnorodnych. Znalezione również wspólne cechy w odniesieniu do uchwał wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością dotyczących zgody na dokonanie przez spółkę czynności prawnej. Takie porównania wydają się pomocne przy rozwiązywaniu zagadnień prawnych dotyczących uchwał senatu uczelni.

Bibliografia

Akty prawne

1. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1071)
2. Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 18 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153)
4. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.)
5. Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 572 z późn. zm.)
6. Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1135)
7. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 z późn. zm.)
8. Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu wprowadzenia uproszczeń dla przedsiębiorców w prawie podatkowym i gospodarczym (Dz. U. z 2018 r., poz. 2244)
9. Ustawa z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1869 z późn. zm.)

Literatura

1. Augustyniak M., Moll T. [w:] *Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz*, red. B. Dolnicki, Warszawa 2021, art. 18
2. Borek-Buchajczuk R. [w:] *Służba więzienna. Komentarz*, red. M. Mazuryk, M. Zoń, Warszawa 2013, art. 217
3. Czerw J. [w:] *Ustawa o samorządzie gminnym*, red. P. Chmielnicki, Warszawa 2022, art. 18
4. Czuchwicki F. [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz aktualizowany*, red. M. Balwicka-Szczyrba, A. Sylwestrzak, 2025, art. 39
5. Dumkiewicz M. [w:] *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, red. M. Dumkiewicz, A. Kidyba, 2024, art. 17
6. Haczkowska M. [w:] R. Balicki, M. Bartoszewicz, K. Complak, A. Ławniczak, M. Masternak-Kubiak, M. Haczkowska, *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, Warszawa 2014, art. 94

7. Jarentowski M., *Nowe regulacje prawa o szkolnictwie wyższym i nauce*, „Przegląd Prawa Publicznego” 2018, Nr 11
8. Kidyba A. [w:] *Komentarz aktualizowany do art. 1-300 Kodeksu spółek handlowych*, red. M. Dumkiewicz, A. Kidyba, 2025, art. 228
9. Mrozek J., *Charakter prawny uchwał w przedmiocie ustalenia sieci (planów sieci) publicznych przedszkoli, szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych podejmowanych na podstawie art. 32 ust. 1 oraz art. 39 ust. 5 i 7 ustawy – Prawo oświatowe*, „Samorząd Terytorialny” 2022, Nr 1-2
10. Olszak K., *Niedopuszczalność zastąpienia orzeczeniem sądowym uchwały wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wyrażającej zgodę na zbycie nieruchomości*, „Palestra” 2017, nr 7-8.
11. Sopiński M., *Ewolucja teorii rozumowania prawniczego Neila MacCormicka*, „Archiwum Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej” 2019, Nr 1(19).
12. Sopiński M., *Rozumowanie prawnicze jako rozumowanie praktyczne w świetle nowej teorii prawa naturalnego Johna M. Finnisa*, „Archiwum Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej” 2020, Nr 1(21)
13. Sylwestrzak A. [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz aktualizowany*, red. M. Balwicka-Szczyrba, 2025, art. 103
14. Szewc A. [w:] *Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz*, red. G. Jyż, Z. Pławewski, A. Szewc, 2012, art. 39
15. Woźnicki J. [w:] *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, red. I. Degtyarova, M. Dokowicz, M. Hulicka, T. Jędrzejewski, A. Mrozowska, P. Wojciechowski, J. Woźnicki, 2019, art. 28
16. Woźnicki J. [w:] *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, red. I. Degtyarova, M. Dokowicz, M. Hulicka, T. Jędrzejewski, A. Mrozowska, P. Wojciechowski, J. Woźnicki, 2019, art. 31
17. Zieliński J.M. [w:] *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, red. H. Izdebski, J. M. Zieliński, 2023, art. 28
18. Zieliński J.M. [w:] *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, red. H. Izdebski, J. M. Zieliński, 2023, art. 31
19. Zieliński J.M. [w:] *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, red. H. Izdebski, J. M. Zieliński, 2023, art. 34

Orzecznictwo

1. Uchwała SN(7) z 14 września 2007 r., III CZP 31/07, OSNC 2008, nr 2, poz. 14
2. Uchwała SN z 6 grudnia 2012 r., III CZP 76/12, OSNC 2013, nr 6, poz. 72
3. Wyrok SN z 8 października 2009 r., II CSK 180/09, LEX nr 536071
4. Wyrok SN z 8 października 2004 r., V CK 76/04, OSNC 2005/10, poz. 175
5. Wyrok SN z 16 grudnia 2004 r., V CK 674/03, LEX nr 194109

6. Wyrok SN z 20 września 2005 r., III PK 83/05, Mon. Praw. 2005/20
7. Wyrok SN z 5 grudnia 2008 r., III CZP 124/08, OSNC 2009/11, poz. 146
8. Wyrok SN z 7 września 2009 r., I PK 215/08, MPP 2009/9, s. 487
9. Wyrok SN z 17 kwietnia 2009 r., III CSK 304/08, LEX nr 511002
10. Wyrok SN z 15 kwietnia 2010 r., II CSK 526/09, LEX nr 602232
11. Wyrok SN z 22 stycznia 2014 r., III CSK 33/13, LEX nr 1455726
12. Wyrok SN z 7 grudnia 2022 r., I PSKP 93/21, OSNP 2023, nr 6, poz. 64
13. Postanowienie SN z 11 marca 2010 r., IV CSK 413/09, LEX nr 677902
14. Postanowienie SN z 17 kwietnia 2015 r., I CSK 289/14, LEX nr 1710339
15. Postanowienie SN z 27 października 2016 r., V CSK 70/16, LEX nr 2198218
16. Wyrok NSA w Krakowie z 6 maja 1998 r., I SA/Kr 1409/97, LEX nr 33809
17. Wyrok NSA z 7 grudnia 2009 r., I OSK 716/09, LEX nr 582492
18. Postanowienie NSA z 28 września 2018 r., II OSK 1991/18, LEX nr 2552828